

ОТКРИВАНЕ НА ТАЛАНТА

от Иван Мартинов

Някога, струва ми се, в края на тридесетте години, моят приятел Чалкаш, който още оттогава имаше навик да чете почти всичко, каквото излезе от български писател, ми похвали книгата на един нов и непознат за мене автор — "Поручик Бенц" от Димитър Димов. Според него романът имал големи достоинства въпреки някои увлечения към самоцелния психологически анализ, както се изрази той. Аз, разбира се, обещах да го намеря и прочета, но работата ме увлече, изтече много време и забравих не само обещанието си, забравих дори и името на автора.

След няколко години, в първите шумни и неспокойни дни след победата на народното въстание през 1944 година, една вечер в кафене-сладкарница "Цар Освободител" Емилиян Станев ме запозна с един млад и много надежден писател, както ми го представи той. Пред мене стоеше не много висок, слаб, с доста хлътнали бузи човек, който не ми направи впечатление с нищо друго освен с безупречното си облекло и изряден външен вид. Загледаните стъкла на очилата му блесна погледът на малко изпъкналите му очи и на мен ми се стори, че той като че ли се мъчи да акрие зад тях чувствата си в момента.

Подадохме си ръце.

— Димов — рече непознатият глухо, но с някаква особена интонация в гласа.

— Димов ли?... Димитър Димов? — сепнах се аз и го погледнах още веднаж.

— Да.

— Авторът на "Поручик Бенц"?

Той кимна леко.

— Чувал съм за вас и знам вашия роман — редох аз, усмихнат ото удоволствие, че все пак предварително знаех нещо за автора.

— Чели ли сте го? — попита ме Димов след кратка пауза.

— За съжаление не, но съм чувал много ласкави отзиви за него — и му разказах случая с Чалкаш.

Димов като че ли не ме слушаше, а мислеше за нещо друго. Видях само как по лицето му пробягнаха пламъци и то леко порозова. Като разбрах, че му става неудобно и се смуцава от тия похвали, макар и не мои, аз побързах да отклоня разговора в друга насока, но Емилиян Станев, който до тогава мълчеше, се намеси и ми попречи.

— Димов пише и друг роман — "Осъдени души", който ще из-